CZĘŚĆ IX. № 6. ROK 5. (1834.)

TYGODNIK PETERSBURSKI.

GAZETA URZĘDOWA KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wychodzi we Wtorki i Piątki. Prenumerata przyjmuje się pod adresem: do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, do Expedycyi Gazet Petersburskiego Pocztamtu, lub do xięgarni Smirdina; w Warszawie, w drukarni Zawadzkiego i Węckiego i w Biurze informacyjném; w Wilnie, w xięgarni Zawadzkiego; nadto we wszystkich Pocztowych w kraju urzędach.

Cena *Roczna:* w Rossyi, s pocztą, a w stolicy, z noszeniem do mieszkań, 50 rub. as. *Półroczna,* 25 r. ass. Bez poczty, dla odbierających w xięgarni Smirdina: *Roczna,* 45 r. as. *Półroczna,* 25 r. as. Dla Królestwa Polskiego: *Roczna,* 55 r. *Półroczna,* 28 r. ass.

Wtorek, 25 Stycznia. / 4 Lutego.

Wiadomości krajowe.

Petersburg 22 Stycznia. / 3 Lutego.

Manifest Cesarski.

(9 b. m. w Petersburgu.)

«Obok nieprzerwanéj pieczołowitości Naszej o Gubernijach, cierpiących teraz od nieurodzaju, nie przestajemy używać wszelkich podobnych sposobów ku ulżeniu dzisiejszemu ich stanowi i zapewnieniu środków wyżywienia ludności. Te wszakże rozmaite ulgi i znaczne pieniężne wsparcia nie mogły nie zrodzić potrzeby zasilenia Skarbu Państwa, zwłaszcza przy koniecznem podwyższeniu się cen na różne przedmioty, od Rządu skupowane.»

«S tych uwag, zgodnie s przełożeniem Ministra Skarbu i Zdaniem Rady Państwa, uznaliśmy za przyzwoitą, w celu ułatwienia obrotów Skarbu Państwa, dozwolić puścić w obieg, na czas zakreślony, cztery nowe seryje biletów tegoż Skarbu, s których każda od dziesięciu milijonów rubli, za jakowemi biletami wypłata procentów i kapitału, ma być uskutecznianą według brzmienia dołączającej się Ustawy.

«Wraz z niniejszym upoważniamy Ministra Skarbu do wypuszczenia na teraz tylko IV*ej* i V*ej* seryj biletów łącznie, na 20 milijonów rubli; wypuszczenie zaś dalszych dwóch seryj ma mieć miejsce nieinaczéj jak za oddzielnemi Naszemi Ukazami.

«Co się zaś tyczy umorzenia pozostających jeszcze w obiegu biletów s trzech dawnych seryj, w ogóle na 20 milionów rubli, to ma być uskutecznioném w czasie właściwym, na zasadach Ustawy w dniu 13 Lipca 1831 roku wydanej.» *)

Ustawa o czterech nowych seryach biletów Skarbu Państwa, zatwierdzona przez N. Cesarza Jmci *w d. 9 b. m.*

1) Ilość nowo wypuszczających się biletów ogranicza się czterema seryami, pod nazwaoiem IV, V, VI i VII, s których każda jest na 10 milionów rubli, jeżeli skąd inąd uznaném będzie za potrzebną wydać wszystkie cztery serye.»

2) Wartość biletów i ilość procentów, niemniej sama forma i podpisy, pozostają też same, jak w trzech pierwszych seryach, a mianowicie: bilet wart jest 250 rubli assygnacyjnych, a procentu liczy się nań po 90 kopiejek za każdy miesiąc.

3) Bilety takowe wydawane są ze Skarbu i doń przyjmowane we wszystkich wypłatach, wyjąwszy tych które się należą zakładom kredytowym, to jest bankom.

4) Umorzenie nowych seryj biletów ma się odbyć w przeciągu lat sześciu, wypłaceniem w dwóch pierwszych leciech tylko procentów, a w czterech ostatnich, już i samych wydanych biletów, równemi częściami.

5) We względzie umarzania tych biletów ma być zachowany taki porządek, jaki był ustanowiony dla trzech pierwszych seryj.

6) Rząd wszakże zachowuje sobie prawo wyjąć z obiegu część lub całość biletów, nawet przed upływem rzeczonego zakresu.

7) Przyrost procentów na bilety dla każdej całej seryi rospoczyna się od jednego wspólnego dnia, miesiąca i roku, jakowy termin będzie oznaczonym przez szczególny stępel, przyłożony na stronie odwrotnej biletu.

8) Wypłata procentów odbywa się w głównej kassie Państwa i w kassach powiatowych miast gubernijalnych, takim sposobem jak i za trzy pierwsze serye, a mianowicie:

a) Procenta będą wydawane za okazaniem biletów, po upływie jednego lub więcej lat, zawsze za całkowite ubiegłe lata; za rok zaś bieżący nie będą wypłacane, aż dopiero po zupełném jego ukończeniu.

b) W celu oznaczania na biletach opłat procentowych znajduje się na odwrotnéj ich stronie sześć czworokątów, przeznaczonych na każdy s sześciu lat, w których, przy wydaniu procentów przez Skarbnych, ma być wyciskany farbą drukarską stępel, zawierający wyraz: *wydano*, i numer gubernii.

Uwaga. Stępel będzie przykładany do czworokątów tego roku, za który procenta się wydają, lub do odpowiedniej liczby czworokątów, jeżeli te za kilka lat się należą.

*) Patrz ówczasowy Tygodnik.

c) Numera biletów, za które wypłacone zostały procenta, zapisują się w kassach do xiąg oddzielnych, jakowe corocznie mają być przesyłane do Departamentu Skarbu Państwa na rewizyą.

9) Zaliczanie procentów odbywa się następnie:

a) Pomiędzy prywatnemi osobami sposób zaliczania zostawuje się wzajemnemu układowi.

b) Przy wypłatach od prywatnych biletami do kass skarbowych, dla ułatwienia rozrachunków, procenta zaliczają się jedynie za całkowite upłynione miesiące, za miesiąc zaś jeszcze nie ubiegły procenta do rachunku nie wchodzą. Taż sama zasada służy do rozliczania się przy wypłatach biletami s kass prywatnym osobom i urzędom i te ostatnie również do niéj stosować się winny.

c) Ograniczenie zawierające się w Ustawie 13 Lipca 1831 r., iż za pierwsze trzy miesiące od dnia wypuszczenia biletów procenta od nich policzane nie będą, nie ma miejsca co do nowowypuszczających się seryj.

d) We względzie rozrachunków między Skarbem Państwa a urzędami, o procenta, które, od czasu otrzymania, do rzeczywistego wydatkowania summ, mogą być na ich korzyść użyte, ma być przestrzeganym porządek ustanowiony dla trzech pierwszych seryj.

10) Bilety przyjmują się w wypłatach przez kassy skarbowe w takich tylko razach, kiedy wypłacająca się summa niemniejszą jest od biletu, z wypadającemi procentami, gdyż kassy, unikając zbyt zawikłanych rachunków, nie będą władne w żadnym przypadku rozmieniać biletów, ani zdawać z nich reszty.

— Przez roskazy Cesarskie z *dnia* 16 *b. m.*, liczący się w wojsku Jenerał-major *Okułow* 1 mianowany dowodzącym dywizyą odwodową 2 korpusu piechoty. — Zostający przy P. Wileńskim Wojennym gubernatorze, Jenerał-adjutancie xięciu Dołgorukow 3, do szczególnych poleceń, Kapitan pułku Karabinierów xięcia Barclay de Tolly *Derkaczew*, przeniesiony zostaje do pułku Finlandskiego gwardyi, z zachowaniem dotychczasowych obowiązków.—17 *b. m.* Otrzymują dymissye, Jenerał-majorowie: liczący się w wojsku *Chomętowski*, z mundurem i całkowitą pensyą, według Ustawy 6 Grudnia 1827 roku, i liczący się w straży wewnętrznej *Kawregin*, z mundurem i pensyą całkowitéj gaży.

— Przez Reskrypta Cesarskie mianowani kawalerami orderu Ś. Stanisława 1 klassy, 6 b. m. Rzeczywisty Radca Stanu Ludwik *Tęgoborski* «w dowod szczególnego «zadowolenia z odznaczającej się gorliwością służby jego, «w wydziale Spraw Zagranicznych, i niezmordowanych «prac, podjętych ku wykonaniu szczególnych zleceń, da«wanych mu z woli J. C. M.—tegoż orderu 2 klas., 10 *b. m.* Rządca Obwodu Białostockiego, Radca Stanu xiążę *Dawydow* «w nagrodę gorliwéj, przez Zwierzchność «poświadczonéj służby.»

Ukazy Cesarskie *do Rządzącego Senatu.*

W nagrodę gorliwej służby i za wysłużenie lat przepisanych zostają podniesieni do rang: Rzeczywistego Radcy Stanu: 8 *b. m.* Zostający przy głównym zarządzie dróg komunikacyj i gmachów publicznych Pułkownik 1*ej* brygady artyleryi gwardyi *Aprelew* 2, dla przejścia do służby cywilnej. — Radcy Stanu, 29 *Grudnia* 1833, Radcy Kollegialni: Professor zwyczajny Petersburskiego Uniwersytetu Józef *Sękowski* i zostający przy Rz. Radcy Tajnym Nowosilcow, Urzędnik do rozmaitych poleceń Alexander *Gomzin;* — 15 *b. m.* Odkomenderowany do P. Jenerał-adjutanta, Wojennego gubernatora Wileńskiego xięcia Dołgorukow, z Ministerstwa Spraw Zagranicznych, *Gunaropulo.* — 6 klassy: Skarbny gubernijalny Wołyński, 7 klassy Stefan *Samsonow*, 8 klassy: Urzędnicy 9 klassy, Kassyerowie powiatow (w gubernii Wołyńskiej): Żytomierskiego Joachim *Kaczura*, Starokonstantynowskiego Teodor *Rożyński*, Kowelskiego Nestor *Stompielew;* (w gubernii Grodzieńskiej) Wołkowyskiego Franciszek *Rymwid-Mickiewicz;*—Assessora Kollegialnego, Radcy Honorowi; Tranzlator kancelaryi 1 oddziału 3 Departamentu Rządząc. Senatu Wincenty *Bobiński* i urzędnik Wileńskiej Izby Kryminalnej Antoni *Walicki.* — 13 *b. m.* Wolnopraktykujący w Królestwie Polskiém Doktorowie Chrystian *Grass* i Rudolf *Guze;* wszyscy poprzedzający za gorliwą służbę, i wysłużenie ustanowionego zakresu, a dwaj ostatni, na poświadczenie Głównodowodzącego czynną armiją Jen.-feldmarszałka xięcia Warszawskiego hrabi *Paskiewicza-Erywańskiego*, ze szczególną gorliwość w leczeniu chorych i rannych w czasie ostatniej wojny s powstańcami polskiemi.

Zostają mianowani: 10 *b. m.* Wojenny gubernator Grodzieński i Białostocki, Jenerał-adjutant xiążę *Dołgorukow*, nadto jeszcze Jenerał-gubernatorem Mińskim. — Zostający w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych do szczególnych poleceń, Rzecz. Radca Stanu *Korniłow*, sprawującym obowiązki Cywilnego gubernatora Kijowskiego.

11 *b. m.* Sekretarze kancelaryi Wojennego gubernatora Wileńskiego, Radcy Honorowi: *Korecki* i *Leonowicz* i Asesor Izby Kryminalnej Wileńskiéj *Biesiekierski*, Assesorami Kollegialnemi.

12 *b. m.* Liczący się w wojsku Pułkownik *Tałyzin*, Prezydentem Omskiego Rządu obwodowego, z gażą etatem wyznaczoną.

— Przez Ukaz Cesarski do Kapituły orderów, z d. 24 Grudnia z. r. dymisyonowany Kapitan gwardyi *Gorichwostow*, mianowany kawalerem orderu Ś. Włodzimierza 4 klassy, w dowod szczególnego Monarszego ku niemu zadowolenia, za uczyniony przezeń, z własnego mienia, dar na rzecz ubogich Moskiewskich, wynoszący przeszło 560,000 rubli.

— Nowomianowany Senator Jenerał-porucznik *Kabłukow*, z roskazu J. C. M., ma zasiadać w 2 oddziale 6 Departamentu Rządz. Senatu.

Ukazy Rządzącego Senatu 1 *Departamentu.*

1) 30 *Grudnia* 1833. O niepobieraniu poziemnego podatku za wszystkie te ziemie, wydzielone ze skarbu dla chowu bydła, na których będą osadzeni włościanie, przeniesieni z innej gubernii.

2) 2 *b. m.* O zaleceniu wszystkim Izbom Skarbowym iżby na zawakowane w domach biskupich posady służących mianowały innych włościan skarbowych.

3) 11 *b. m.* O dozwoleniu byłemu Obersekretarzowi 7 Depart. Senatu *Spaskoj*, który był pozbawionym rang i szlachectwa, wejść na nowo do służby cywilnej, s pierwszą rangą oficerską.

4) *tegoż dnia.* Iż zamiast konfiskowania, jak dotąd, okrętów wypływających s portów bez wzięcia pasportu

od komory celnej, ma być uzyskiwany sztraf pieniężny po sto rubli srebrem od okrętu.

5) 12 *b. m.* S przepisaniem prawideł, jakich się trzymać należy przy budowaniu śluz, kanałów, i w innych tego rodzaju robotach, mających na celu wyłączną miejscową korzyść.

6) *tegoż dnia.* Izby po urzędnikach zmarłych, którym przeznaczony i posłany był znak honorowy nieposzlakowanej służby, lecz nie zastał już ich w życiu, nie była pozyskiwaną jednorazowa za ten znak ustanowiona opłata.

7) *tegoż dnia.* O sposobie w jakim ma być pobierana opłata po półtora procenta od domóstw i budowli nie zabespieczonych od ognia, a przyjmowanych do skarbu na zaręki w zobowiązaniach krótko trwających.

— Na przedstawienie P. Zarządzającego Ministerstwem Oświecenia N. Cesarz Jmć raczył zatwierdzić, w dniu 26 Grudnia z. r., następne prawidła o dozorze nad prywalnemi zakładami naukowemi w obu stolicach.

1) Do dozorowania ze strony Rządu prywatnych naukowych płci obojéj zakładów, w stolicach, z uwagi na względną ich liczbę, mianować w Petersburgu czterech, a w Moskwie dwóch Inspektorów. Jeżeliby ta liczba nie była wystarczającą, Minister Oświecenia ma osobne o tém uczynić przedstawienie.

2) Rozdzieliwszy, pomiędzy témi Inspektorami, według słusznego stosunku obowiązek dozoru nad wszystkiemi prywatnemi pensyami, i po opatrzeniu ich w szczegółowe instrukcye i formy, według których mają zdawać sprawę, tak w moralnym jako i w naukowym względzie, Ministerstwo Oświecenia obowiązane jest czuwać nad ścisłem i dokładném wypełnieniem przepisanych prawideł.

3) Inspektorowie będą mianowani przez Ministra Oświecenia z liczby zostających pod jego zwierzchnictwem Akademików, Professorów, Adjunktów i urzędników, na rok jeden.

4) Minister Oświecenia w końcu każdego roku, mianuje Inspektorów z własnéj swéj uwagi. Władnym jest zatwierdzić dawnych Inspektorów na rok następny, lub też wybrać nowych, w każdym zaś przypadku o wybranych na nowo lub zatrzymanych nadal powinien donosić N. Cesarzowi Jmci.

5) Ci Inspektorowie, zostając w bezpośredniéj zależności od Kuratorów okręgów naukowych i w niezmiennych stosunkach z Rektorami Uniwersytetów, mają, co cztery miesiące, składać Kuratorom wiadomości o powierzonych ich dozorowi pensyach. Takowe wiadomości przez Kuratorów dochodzą do Ministra.

6) Inspektorowie prywatnych pensyj, prócz wszelkiéj innéj gaży jaką mieć mogą, pobierają s tego urzędu po 2,000 rubli rocznie, s summ Ministerstwa, wyznaczanych na wydatki nieprzewidziane.

7) Dozor nad pensyami prywatnemi, niestołecznemi, pozostaje na dotychczasowych zasadach.

8) Minister Oświecenia władnym jest, na gruncie niniejszych prawideł, uczynić wszelkie szczegółowe rozporządzenia.»

Wskutek tego przez P. Zarządzającego Ministerstwem Oświecenia mianowani zostali Inspektorami pensyj prywatnych: *w Petersburgu*, Nadzwyczajni Członkowie Akademii Nauk: *Hess* i *Lentz;* Professor Zwyczajny Uniwersytetu Petersburskiego *Fischer* i Profess. Zwycz. Głównego Instytutu Pedagogicznego *Stekhardt*—*w Moskwie:* Professorowie Zwyczajni tamecznego Uniwesytetu *Dawydow* i *Pierewoszczykow.*

— W roku zeszłym liczba studentów w Uniwersytecie Dorpatskim wynosiła 439; z niej ubyło: 93 uwolnionych bez examinu, 14 wykreślonych i zmarłych. Przybyło nowych 106. W oddziale Teologicznym liczy się 49 studentów, w Prawnym 44, w Medycznym 287, w Filozoficznym 159. Rozdano 110 uczonych stopni. S tych stopień Doktora otrzymało: w oddziale prawnym 1, w medycznym 21, w Filozoficznym 6. Trzej studenci odebrali złote, a jeden srebrny medal. W instytucie nauczycielskim czyli Professorskim jest 7 uczniów, w Medycznym 40, w Seminaryum teologiczném 11, w Pedagogiczno-filologicznym 10; w Klinice medycznej było 807, w Chirurgicznej 487 chorych; w Instytucie położniczym zległy 32 kobiety. Biblioteka zawiera 57,828 tomów.

— Komisya likwidacyjna Kijowska, obwieszczeniem, po raz pierwszy wydrukowaném w Kuryerze Litewskim w dniu 8 b. m., podaje do wiadomości, iż teraz, stosownie do nowego roskazu P. Wojennego-gubernatora Kijowskiego, Jenerał-gubernatora Podolskiego i Wołyńskiego, skonfiskowane zostały tak summa 15,206 złotych 15 groszy znajdująca się u obywatela powiatu Wasilkowskiego Gudim-Lewkowicza, należąca do powstańca Franciszka *Kirkora*, jako i wszelki inny, odkryć się mogący, tegoż Kirkora majątek.

— Do Petersburga przybyli: 17 b. m. s Połocka, Wikaryusz tamecznej dyecezyi biskup Orszański *Łużyński;* s Pskowa, tameczny cyw. gubernator R. R. St. *Pieszczurow.* Wyjechali: 16*go*, do Grodna, tameczny gubernijalny Prokuror Ass. Koll. *Sankowski;*—17*go*, do Nowgorodzkiego okręgu żołnierzy-rolników, Dežurny Jenerał Głównego Sztabu J. C. M. Jen.-adj. *Kleinmichel;* do Nowomirgorodu Jenerał-major *Langel;* do Nowoczerkaska, Jenerał-major *Nikołajew;* do Nowgorodu, Jenerał-major *Essaułow.*

Wiadomości zagraniczne.

Londyn 15 *Stycznia.* Lord Grenville kanclerz Oxfortskiego uniwersytetu, umarł 12 b. m. w 75 roku życia. Za ministerstwa Pitta miał on sobie poruczony zarząd wydziału spraw zagranicznych. Nie zostawuje po sobie ani dzieci ani dziedziców tytułu. Posada audytora skarbu państwa, jaką zajmował, zostanie, jak powiadają, zniesioną. Inni twierdzą iż daną będzie lordowi Auckland.

— Według *Albion*, marszałek Bourmont spodziewany jest do Londynu.

— 9 b. m. zawinął, dla uchronienia się przed burzą, do Falmouth statek parowy *William IV*, wiozący do Lizbony 400 ludzi wojska belgijskiego. W Northfleet znajduje się nadto inny statek, *the City of Edinburgh*, wiozący podobnież dla dony Maryi 5 do 600 belgijczyków.

— *Morning Herald*, gazeta oddana sprawie dony Maryi, ogłasza właśnie godny uwagi artykuł o smutnym stanie jej interesów w Portugallii. Zeznaje, iż don Pedro,

którego postępowaniu mocno przygania, znajduje się w niemożności przedsięwzięcia niczego stanowczego dla wyrugowania miguelistów s Santarem. — Co się zaś tyczy zdania jednej s tutejszych gazet, iż odrzucenie ze strony don Miguela ofiarowanego mu pośrednictwa Anglii i Hiszpanii, powinnoby pierwsze s tych mocarstw skłonić do czynnego wdania się do sporów dwóch wojujących braci, *Morning Herald* utrzymuje, iż krok takowy byłby wzrącz przeciwnym naturze traktatów oddawna Portugaliją z W. Brytaniją wiążących. — «Jeśliśmy, powiada, donę Maryą uznali, nie idzie za tém ażebyśmy zobowiązywali się do zapewnienia jej korony. Rząd nasz uważa donę Maryą za Królowę Portugallii: lecz sama Portugallija nie podziela w tej mierze naszego zdania, i dowiedziona, iż większość tego ostatniego kraju jest dziś za don Miguelem.»

— W liście prywatnym z Syryi, ogłoszonym przez gazetę *Times*, czytamy następujące wiadomości z Aleppo z d. 25 Listopada: «Ibrahim pasza odbył tu wjazd uroczysty 25 Października. Wódz ten oświadcza się nieustannie z najwspanialszemi zamiarami względem Syryi: nieszczęściem, postępki jego, jak dotąd, nie odpowiadają słowom. Natychmiast po przybyciu zalecił wybrać kontrybucyą znaną pod nazwiskiem Muhanemie, s której zebraniem Szeryf-bej, przez wzgląd na powszechną nędzę, dotąd się ociągał. Następnie zażądał jeszcze 1,000 ludzi, na utworzenie pułku, którym sam chce dowodzić, w charakterze pułkownika. Ale po wezwaniu do tego zaciągu synów wszystkich znakomitszych rodzin miejskich, zadziwił się mocno ujrzawszy, iż młodzi ludzie od lat 15 nagle z miasta znikli. W skutek tego żołnierze Ibrahima, za jego roskazem, prowadzeni od szpiegów, wdarli się nocą do wszystkich podejrzanych domów i ujęli ich mieszkańców. W całém mieście najokropniejsza powstała trwoga. Kobiety biegały jak szalone po ulicach szukając ojców i mężów, a dzieci napełniały powietrze żałosną wrzawą. Starców bito kijmi w pięty, dopóki wydawać się wzbraniali miejsca schronienia swych dzieci. Lecz gdy przy wszystkich tych środkach nie dała się zebrać potrzebna liczba młodych ludzi, zmuszono starszych ażeby każdy dostawił po jednym zastępcy, prócz nowej kontrybucyi do 5,000 kies, ktora na miasto nałożoną została. — 22 b. m. Ibrahim opuścił wreszcie Aleppo, zamierzając zwiedzić Jeruzalem, Damaszek i inne znakomitsze punkta Syryi, poczem wróci znowu do Antyochii, którą, za zgodą ojca swojego, na rezydencyą obrał.»

Paryż 15 *Stycznia*. Ostatnie posiedzenia izby deputowanych nie dały interesujących wypadków; 13 i 14 zajmowano się prawie wyłącznie projektem do prawa tyczącego się organizacyi rady jeneralnej departamentu Sekwany i rady municypalnej miasta Paryża.

— W liście z Nawarry, ogłoszonym przez gazetę *Sentinelle des Pyrénées* pod d. 10 b. m., czytamy między innémi co następuje: «Sprawy Hiszpańskie, które, jak się spodziewano, rychło ukończyć się miały, codzień się więcéj wikłają i przybierają charakter coraz groźniejszy. Nadewszystko powstanie w Nawarze, zrazu powolne i nieznaczne, wyjawia się dziś w zaciętych bitwach, gdzie zwycięstwo, długo wątpliwe, zupełnie nawet bywa dla wojsk rządowych niekorzystnem, gdy rozbite tłumy wnet się na innem miejscu jednoczą. Jedne prowincye otwarcie się za powstańcami oświadczyły; inne pozostają świadkami walki, w ciągłem atoli wahaniu się i okazując przywiązanie swe ku rządowi jedynie przez własnych jego urzędników. Komunikacye zawsze są niebespieczne, i zaledwie trafem goniec jaki powstańców wyminąć potrafi.»

— Oto są główniejsze rosporządzenia projektu do prawa o odpowiedzialności ministrów, przedstawionego izbie deputowanych 10 b. m.

Wszelkie akta Królewskie, w skutek władzy Królewskiej wydane, są obowiązującemi nie inaczej jak po kontrasygnowaniu i pod odpowiedzialnością ministrow.

Odpowiedzialność ta jest kryminalną lub cywilną.

Odpowiedzialności kryminalnej podlegają: zdrada kraju i przekupstwo.

Wszelkie zaś ważne przewinienie w nadzorze nad wykonywaniem praw i ustaw tyczących się rachunkowości i zachowania dóbr narodowych; wszelkie zawieranie pożyczki prawem nie upoważnionej lub bez zachowania przepisanych upoważniającem ją prawem ostrożności; wszelkie wypuszczenie w obieg bonów Królewskich nad ilość prawem zakreśloną; wszelka gwarancya pożyczek obcych, któraby do czegokolwiek skarb publiczny bez upoważnienia izb obowiązywała; wszelkie wydatki s publicznego skarbu przechodzące granice prawem oznaczone i których żadna nagła potrzeba nie usprawiedliwi, są przedmiotem odprowiedzialności cywilnej.

Izba deputowanych powołać może przed sąd któregokolwiek z ministrów jedynie na mocy podpisanego przez pięciu swoich członków zaskarżenia, w którem szczegółowo wyrażone być mają fakta, będące kroku takowego powodem.

Jeśli izba fakta te i powody uzna za niedostateczne, w takim przypadku oświadcza iż na rozwagę jej nie zasługują. W przeciwnym zaś razie nakazuje zakomunikowanie samemuż obżałowanemu ministrowi aktu oskarżenia i załączonych doń dokumentów.

Po upływie najmniej dni ośmiu do takowej komunikacyi, izba slucha objaśnień oskarżonego ministra i rozstrzyga względem wyznaczenia w jego sprawie szczególnej komisyi.

Każde bióro izby mianuje do tej komisyi po jednym członku. Nie mogą wchodzić do jej składu deputowani którzy oskarżenie podpisali.

Po upływie najmniej dniu ośmiu od czasu wyznaczenia, komisya przedstawia swój raport izbie, radząc jej bądź odrzucenie oskarżenia, bądź też powołanie oskarżonego ministra przed sąd.

Za skończeniem rospraw, jeśli komisya lub którykolwiek s członków wniesie odrzucenie skargi, wniosek ten podaje się na głosy przed wszystkiemi innemi.

Jeśli komisya ułoży oskarżenie w artykuły, prezydent radzi się izby względem pytania: czyli artykuły te pod rozwagę jéj poddane być mają.

Skoro artykuły oskarżenia zostaną przyjęte, przyjmująca je rezolucya podpisuje się przez prezydenta i sekretarzy izby i przesyła się do izby parów.

Izba deputowanych mianuje niezwłocznie z grona swojego trzech lub pięciu komisarzy, którym poleca utrzymywanie i dalsze prowadzenie oskarżenia.

Jeśli sessya izb zamknie się przed złożeniem się sądu izby parów, cała sprawa odłożoną zostanie do przyszłego zebrania się parlamentu. Prowadzi się zaś dalej jeśli sessya zamkniętą dopiero będzie po uformowaniu się sądu parów.

Jeśli izba deputowanych będzie całkowicie przed ukończeniem rospraw rozwiązana, sąd zostanie podobnież odroczonym i oskarżenie zupełnie w skutkach swoich upada, jeśli w trzech pierwszych miesiącach następującej sessyi, nowa izba wyraźnie nie oświadczy, iż zaniesioną przed izbę poprzedzającą skargę na nowo pod rozwagę bierze, i do utrzymywania jej niezwłocznie komisarzy nie wyznaczy.

Skarga na ministra odrzucona po raporcie komisyi nie może być ponawianą. Toż samo się rozumie o skardze przez izbę zaniechanéj.

Żadne śledzenie sądowe nie może być przez izbę parów przedsiębranêm przeciw któremukolwiek z ministrów po upływie trzech lat od usunięcia się jego od obowiąsków.

Parowie sądzą oskarżonego w zamknięciu. Do ważności postanowienia potrzebną jest obecność najmniej $\frac{1}{3}$ członków izby. Dla uznania oskarżonego winnym potrzeba większości $\frac{5}{8}$; dla zastosowania zaś kary dostateczną jest prosta większość głosów. Izba parów nie stanowi żadnych kar któreby w kodexie karnym nie były objęte. Kara śmierci lub zesłania do osad może być jedynie stanowioną za zbrodnię zdrady.

W drugim tytule tegoż projektu wyszczególniają się przepisy sądowego przewodu przeciw wszelkim agentom rządu. Mogą oni być oddawani pod sąd bez żadnego upoważnienia; sądzeni w trybunałach za wszelkie zbrodnie i występki wypełnione bądź niezależnie od swoich obowiąsków, bądź też w samém ich wykonywaniu, i projekt ma szczególnie obejmować opisanie porządku sądowego w tym ostatnim razie.

— Nadzwyczajny goniec, przybyły tu z Madrytu, skąd wyjechał 6 b. m, wziął był s sobą eskortę 40 ludzi i 80 koni, wszakże, mimo tej ostrożności, musiał trzykrotnie cofać się z obawy spotkania powstańców.

106 ludzi wojska Królowej, musiało 7 b. m. schronić się przed powstańcami do posiadłości francuskich, przejściem przez granicę, za którą natychmiast zostali rozbrojeni.

— Z Bayonny pod d. 10 b. m. donoszą: «600 ludzi i 200 koni powstańców z Nawarry weszło do Elisona. Karliści, pod wodzą Zumala, zajmują podobnież Estellę i kilka innych stanowisk, które zajmowali przed potyczką 29 z. m. pod Los-Arcos. Wszystkie obroty i ostrożności od wojsk Królowej przedsiębrane okazują, iż gotować się muszą do nowych zapasów. Codziennie przybywają do Bayonny komissyonerowie zakupujący dla karlistów obówie i bieliznę, i płacący wszystko w gotowiznie.»

— Według wiadomości prywatnych z Madrytu, dochodzących 7 b m., P. Zarco del Valle ostatecznie mianowany został ministrem wojny, którego obowiąski sprawował tylko tymczasowo.

— Według wiadomości przybitych w kawiarni Lloyds, X. Merino i biskup Leonu połączyli się z don Karlosem w Villareal, i pierwszy z nich zachęcał go do wkroczenia do Hiszpanii, obowiązując się przeprowadzić w tryumfie do samego Madrytu. Projekt ten, aczkolwiek do wykonania trudny, wzniecił żywą obawę w nadgranicznych prowincyach, która podsycaną jest szczególniej przez nieustannie zatrzymywanie osób rządowi Isabelli podejrzanych i ciągłemi exekucyami.

Berlin 21 Stycznia. 19 b. m. obchodzono tu uroczyście rocznicę Koronacyi N. Pana i święta orderów. Przy tej okoliczności, pomiędzy innémi osobami, jenerał-adjutant Cesarza Jmci Rossyjskiego jen.-por. Adlerberg mianowany został kawalerem orderu Orła Czerwonego 2 klassy, z gwiazdą; zostający zaś przy poselstwie Pruskiem w Petersburgu szambellan hrabia Galen i konsul Pruski w tejże stolicy Radzca Dworu Ketzler, kawalerami tegoż orderu 4 klassy.

Rozmaitości.

— Potwierdziła się niedawno tu otrzymana wiadomość o śmierci następcy Tronu Perskiego Abbas-Mirzy.

— Młody jeden lekarz Paryski, P. Robert, urządził nowy systemat broni ognistéj, który, zarówno dając się zastosować do wojny i do myśliwstwa, nie jest udoskonaleniem, lecz prawdziwym i ważnym wynalazkiem, i sprawi zapewne rewolucyą w dotychczasowych systematach, jeżeli czas nie ukaże w nim jakich niedogodności, przewyższających korzyści, które dotąd codzienne doświadczenie stwierdza. Strzelba P. Robert nie ma ani sztęfla, ani dekla, ani kominka i zapału, używanych w strzelbach pistonowych. Nie trzeba w niej ani otwierać ładunku, ani przybijać naboju, ani odciągać kurka. Nabijanie i wystrzał odbywa się we czterech tempach, łatwych do wykonania w każdém położeniu. Tempy te są: *otworzyć strzelbę, włożyć nabój, zamknąć strzelbę, pociągnąć cyngiel.* W wojenném działaniu żołnierz, mający nastawiony przeciw nieprzyjacielowi bagnet, dla nabicia broni nie potrzebuje odmieniać tego położenia i przez to się odkrywać; łatwo też można nabijać leżąc na ziemi. Wszelki przypadek zdaje się być niepodobnym, a prędkość w nabijaniu jest taka, iż z łatwością można wystrzelić 15 razy na minutę. Strzelba ta ma tę jeszcze korzyść, iż zwykły nabój więcéj ma w niéj mocy, i że po zupełném nawet zanurzeniu w wodzie natychmiast może być nabitą i wystrzał będzie nie mniéj pewnym. Gazeta *le Temps*, s któréj tę wiadomość powzięto, nie wątpi, iż wynalazek ten wkrótce się upowszechni i weźmie górę nad wszystkiemi znanemi dotąd systematami broni ognistéj.

— W Lyonie wynaleziono nowy instrument muzyczny dęty, który nazwano *Ophicléide-contrebasse*. Narzędzie to jest ogromnych wymiarów i ma dziwnie piękny sprawiać effekt w akompaniamencie muzyki uroczystej i poważnej.

— Ostatniemi czasy, w Paryżu, na teatrze Palais-Royal, dawano wodwil pod tytułem *Kolega* (Camarade de lit), którego osnową była prawdziwa anekdota, o stosunkach przyjaźni, utrzymujących się dotąd między dziś panującym Królem Szwedzkim, Karolem-Janem, a dawnym najbliższym jego kolegą, dymisyonowanym grenadyerem Thiébaut. Autor tej sztuki, podług chwalebnego zwyczaju wodwilistów, nieomieszkał *upiękrzyć* przedmiotu, dość już przez się pięknego; skąd inąd dzienniki francuskie, zdając zeń sprawę, pododawały też szczegółów własnego wynalazku. To było powodem P. Thiébaut, zamieszkałemu teraz w Bar-le-Duc, gdzie jest majstrem kunsztu ciesielskiego, do przesłania następnego listu do wydawcy Dziennika, wychodzącego w tém mieście.

«Obowiąski wdzięczności nakazują mi odpowiedzieć na artykuł, ogłoszony w kilku dziennikach, pod tytułem: *Król Bernadotte, Dyplomacya i Wodwil.*

«Tak, zaiste, miałem zaszczyt być kolegą, przyjacielem, towarzyszém broni, tego walecznego marszałka Francyi, którego obcy naród nam wydarł, aby mu dać koronę.

«Będąc jak i Bernadotte prostym grenadyerem w pułku marynarki Królewskiéj, pod Ludwikiem XVI, żyliśmy przez pięć lat w najściślejszéj przyjaźni; worek nasz był wspólnym i wszystko co jeden z nas posiadał, było własnością drugiego. Rozstaliśmy się w Lyon; on Kapralem, ja, prostym żołnierzem.

«Został Królem; żal mi go było, gdyż moja chatka milszą mi się zdaje nad blask korony. Przecięż, Mości Wydawco, sam osądź, czy będąc francuzem mogę być tak niewdzięcznym, jak mię wystawują. Kiedy marszałek Bernadotte, w drodze do wielkiej armii, przejeżdżał przez Bar-le-Duc, przypomniał sobie swego starego kamrata Thiébaut i kazał go szukać po całém mieście. Lecz nieszczęściem byłem nieobecnym i to mię mocno zmartwiło, gdym za powrotem dowiedział się że Marszałek życzył widzieć się zemną.

«W kilka lat potém P. Tabari, nauczyciel języka francuskiego w Stokholmie, przyjechał do Maguéville, pod Bar-le-Duc, dla odwiedzenia swych krewnych. Zasłyszawszy żem niegdyś sługiwał s Królem Karolem-Janem, umyślnie zajechał do mnie i mocno nalegał abym mu dał list do J. K. M., który miał osobiście wręczyć.

«Dałem się nakłonić tym łatwiéj, że dawna i szczera przyjaźń, czasem nienadwerężona, służyła mi za natchnienie.

«Prosiłem u Króla Szwecyi o pamięć grenadyera Bernadotte. Otrzymałem ją.

«We dwa potém miesiące, P. Poborca jeneralny Departamentu Mozy wręczył mi dziesięć luidorów od Króla Karola Jana.

«Widzisz stąd WPan, że imię Karola Thiébaut nie było jeszcze zapomniane od starego jego towarzysza, aczkolwiek nieugięta etykieta nie pozwoliła mu odpisać wprost do Cieśli. Podarunek ten, wyznaję, uradował mię i, właśnie w czas przyszedłszy, pozwolił mi użyć niejakich wygód, których bezeń musiałbym sobie odmówić. Lecz nigdy myśl wrzucenia tych pieniędzy do Mozy w głowie méj nie postała. Byłoby to zarazem szaleństwem i niewdzięcznością, która nie jest w mojéj naturze. Tak więc powieść osnuta przez wodwilistów i dziennikarzy jest czystym wymysłem, i nie mogę jéj uważać inaczéj, jak za potwarz, którą historya nie powinna być splamioną.»

Podpisał: Thiébaut, *cieśla, przy ulicy Véel, w Bar-le-Duc.*

— Podług najpóźniejszych podań Wiedeń ma ludności, nie licząc w to wojska i cudzoziemców, 319,873 dusz, s których 153,368 mężczyzn a 166,503 kobiet. Klassa mieszczan, po większej części dostatnich, a nawet bogatych, liczy do 8,000 osób; liczba urzędników publicznych wynosi do 3,000; służących płci obojéj do 30,000. Podług spisów podatkowych, rzemieślników jest 11,000, zakładów handlowych czyli sklepów jest 5,500; nadto jeszcze około 100 fabryk s prowincyj mają swe składy w Wiedniu. Fiakrów 700—Handlów wina 50; kawiareń przeszło 80; lodowień gdzie piją piwo 500; koni 10,000.

— Pewien postrzegacz wyrachował, na zasadzie spisów ogłaszanych w kalendarzykach Paryskich i Departamentowych, że we Francyi było już dotąd 1,700,843 lekarzy, a z innego źrodła, jak twierdzi, dokładnego, wniosł że nie było chorych nad 1,400,651. Skąd inąd jest tam teraz 1,900,403 adwokatów, a spisy sądowe nie zawierają nad 998,000 spraw. Stąd czysty matematyczny wypada wniosek, że 300,192 lekarzy pozostanie bez pacyentów, jeżeli 902,402 nadpotrzebni adwokaci, z niedostatku spraw, nie zapadną na zdrowiu.

— W 1830 roku w Stanach-Zjednoczonych Ameryki północnej było 440,000 dzieci od 5 do 15 lat wieku; z nich 400,000 chodziło do szkół.

— We Francyi, w Departamencie de l'Aube, we wsi Cantin jest dąb, należący do najstarszych drzew na świecie; podług najpewniejszych bowiem podań, a mianowicie aktów oryginalnych kościoła w Langres, ma teraz przeszło 760 lat. Posadzony w roku 1070, za panowania pierwszego pokolenia hrabiów Szampanii, na 37 lat przed pierwszą krucyatą, a we cztery lata po bitwie pod Hastings i zawojowaniu Anglii przez Wilhelma-Zdobywcę, dąb ten, przeżył przeszło 30 ludzkich pokoleń. Pień jego u dołu ma 22 stopy obwodu, a wysokości od korzeni do gałęzi 33 stopy. Od niepamiętnych czasów jest zupełnie wypróchniały i prawie na samej tylko korze się utrzymuje. Na początku XIX wieku zdawał się bliskim śmierci; wszakże powrócił do życia, pokrył się znowu liśćmi, a w 1833 roku wydał owoce.

KURS WEXLOWY i PIENIĘŻNY.

Petersburg 29 Stycznia. / 1 Lutego.

Na Londyn	na	3 m.	pens	$10\frac{5}{8}$.
— Hamburg	—	65	d. sz. bko.	
— ———	—	3 m.	——	$9\frac{19}{32}$.
— Paryż.	—	70	d. cent.	
— ——	—	3 m.	——	$111\frac{1}{4}$.
— Amsterdam . . .	—	65	d censów	
— — — —	—	3 m	— —	53.
Dukat nowy.		10 r.	45 k.	
Rubel złoty.		3 —	70 —	
—— srebrny		3 —	60 —	

OMYŁKI DRUKU.

W Numerze poprzedzającym, na stronicy 1 słupie 1, w wierszu ostatnim, przed słowami: *i zostający w kancelaryi i t. d.* dodaj: *orderu Ś. Stanisława 4 klassy*, gdyż ten order, a nie Ś. Anny 2 kl. otrzymał Kol. Sekr. Iskrycki.—Na tejże stronicy, w słupie 2, w tablicy wieku zmarłych w Rossyi w 1832 roku, *po cyfrze:* 12,329, dodaj od 15—20;—15,322.

Печатать позволяется. С. Петербургъ. 22-го Генваря, 1834. *Цензоръ П. Гаевскій.*

W DRUKARNI WOJENNEJ.